

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Iosephi Speranzæ, Congregationis Oratorii Fanensis
Presbyteri, Scripturæ Selectæ**

Speranza, Giuseppe

Coloniæ Agrippinæ, 1659

31. Oratio nos fortes efficit contra tentationes.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44265

quem magis Deo tuo pronâ servitute o-
lim dedicatum oportuit? Est, ait adole-
scens, verè ut tu dicis, ô domina, sed oro
te plurimum, ut pro me Deum precari
digneris, quòd mihi bonum, quòd propo-
nis, & incipiendi, & perficendi donetur
gratia. Mox illa: Iranè seridè petis, ut pro
te Deum rogem? Peco, inquit ille, seridè,
intimèque. Statim illa: Oportet, inquit,
te itidem facere, precèsq; meas tuis ju-
vare. Quo persuasò, itum est, ac utrimq;
oratum loco satis congruenti. Jàmque
nonnihil moræ intercesserat, cum ille
ad leseens clamare cœpit: Jam, jam, ô
domina, precari desiste, incendior enim
ita tuarum fervore precum, ut ferre vix
queam. Tum illa vehementius orationi
instare, acriori mentis annisu Deo pro-
pinquare, &c. At ille semet intensius in-
flammati sentiens, viribusque paulatim
destitui, toto jam corpore in sudorem
eunte, atque crebri vaporis nebulam for-
as exhalante, clamat altiori voce disie-
ctis præ lassitudine brachiis, & in speciem
profus exanimi in terra jacentis: Cessa,
domina, cessa, quia vastissimo supplica-
tionis tuæ incendio præcordia mea, &
ipsæ medullæ depauperunt. (*In medita-
tione mea exardeceat ignis, vel ebullit cor meum
in corpore meo.*) Defectum ita juvenem
quæ confestim ex pedissequis, simulque
matrona, quacum venerat, medium cor-
ripiunt, & ne casu repentino elideretur,
sustentant, fervorem ejus intensissimum,
& calidissimo perfusa membra sudore vix
tractu manuum pati valentes. Tandem
nihilò segnius orate perseverantem an-
helus juvenis, quàm poruit altissimâ vo-
ce sæpius inelamat dicens: Oro te per Je-
sum, ut cœpto munere jam jam superse-
deas, ne me tuis precibus mori cogas,
quem vitæ meliori jam destinasti. Con-
festim igitur ut Elisabeth precandi stu-
dium remisit, remisso pariter calore juve-
nis est velocissimè refrigeratus, moxque
suscepit institutum Sancti Francisci, quod
semper in vitâ coluit, cultumque virili-
ter consummavit.

Quòd si oratio taliter accendit corda
aliorum, quâ ardore debet accendere
cor orantium? Hi verè dicendi sunt Sera-

A phim, quos sicut Deus habet magis ar-
dentes, & inflammatos in suo amore, ita
semper sunt ante thronum ejus. contem-
plantes illum, & amantes totis viribus, ac
toto affectu.

B Deniq; exteriorem hominem trans-
figurat, sicque totum hominem: nam si
oculos conjicias in hominem post ora-
tionem, totum compositum videbis, mo-
destiam, ac decorem supra humanum
præ se ferentem, oculis, auribus, in-
cessu declarantem se cum Deo egisse, &c.

Oratio etiam
exteriorem ho-
minem trans-
figurat.

Oratio nos fortes efficit contra
tentationes.

PVNCTVM XXXI.

C IN eujus rei figuram Moyses ex confor-
tio iermonis Domini quosdam in facie
radios, veluti cornua, dicitur habuisse,
ut intelligamus, oratione, per quam cum
Deo confabulamur, & miscemus collo-
quia, ut ait Chrys., fortitudinem compa-
rari, & robur acquiri, &c.

Exod. 34.
Oratio Moysi
cornua, hoc est
robur dedit.

D Mane astabo tibi, id est, ordinarabor, &
preparabor, inquit Hieronym. quod est
ad bellum se parantis, &c. Hic bonus en-
sis, quo quilibet Christianus Christi e-
ques cingere se debet, Mane, antequam
domo exeat, &c. Accipite armaturas Dei.
Græcè, panopliam, omnem armaturam, sci-
licet à capite ad pedes, ut possitis stare ad-
versus insidias diaboli. Et omnia tela ignea
nequissimi extinguere. Oratione totus
confectus nullâ in parte vulneri locum
dabit.

Psal. 5.
Hieron.

Ephes. 6.
Græcè,

E In suis adversitatibus, ac tentationi-
bus Job, cætera: um omnium rerum viri-
bus destitutus, hoc solum robore, quod
præstat oratio, tentationibus obstitit.
Derelicta sunt tantummodo labia circa dentes
meos, quasi dicat non alia mihi, quàm in
labiis fortitudo superfuit. Sepruag. Ossa
mea in dentibus sunt. Quæ forma dicendi
hæc? Ossa in dentibus. D. Augustinus, id
est, firmitas, & fortitudo mea in verbis
est,

Job. vires totæ
in oratione
posite.
Job. 19.

Sepi.

Psal. 38.
Chald.

est, fractus corpore; viribus tamen orationis armatus. *Ossamen in dentibus sunt.* Ubi notandum, quod loco *labia*, Sept. dicunt *ossa*, ut intelligas, orationem fortitudinem conferre, &c.

Quomodo egisset David cum adversariis, nisi hoc ab oratione robur habuisset? Aliqui aded sunt ingrati, ut vel insignibus beneficiis affecti à persecutionibus, & à detractionibus non desisterent: Hi in causa sunt, ut brachia concidant, &c. Sic David concidisset animo, sed oratio fortem efficiebat. *Pro eo ut me diligere, detrahebant mihi: vel ut transferret Hieronym. Pro eo, quod diligebam, adversabantur mihi.* Et unde standi virtutem desimebas? *Ego autem orabam.* Sic Orig. ibidem:

Nunquam David (sunt verba Ambrosii) nisi consulto Deo, bellum adversus est; ided in omnibus victor usque ad summam senectam evasit.

Oratio armatura est, quâ contra hostes certare possumus. Ap. st. *Obsecro vos, Fratres, ut adjuvetis me in orationibus vestris.* Græcè. *Vt mecum certetis orationibus vestris, &c.*

Huc facit locus ille Gen. de eo, quod dixit Jacob filio suo Joseph: *Do tibi partem unam extra partem, quam tuli de manu Amorrhæi in gladio, & arcu meo.* Ubi Lippoman. Non prætereundum, quod Chaldaica, more suo difficilem enodatrix locorum, sic ait: *Quam tuli de manu Amorrhæi oratione mea, & deprecatione mea;* non enim legitur aliquando bellasse Jacob, aut gladio, & arcu in præliis usus, sed armis illius fortia contra omnes sibi adversarios, orationes, & deprecationes assidue extiterunt.

Sic Glossa ad illud secundi Reg. *Et præcepit, ut docerent filios Iuda arcum, id est, orationem:* ars enim sagittandi spiritalis, ait Glossa, est exercitium devotæ orationis, quo Demones transferantur, quo Tartaræ legiones fortiter debellantur. In cujus rei figuram orante Moysè, Amalecæ à filio Israël debellati fuerunt. *Et factum est, inquit, cum levaret manus Moyses, prævalebat Israël, ubi autem submisisset manus, invalescebat Amalec.* Ubi Chrysost.

Ubi Chrysost. *Ubi Chrysost.*

A Bellum Christianis inditum hoc exemplo monstratur, belli effectus orationis instantia aperitur: orat enim Moyses, & vincit cessat, & vincitur. Didicit Christianus, unde aut vincatur, aut vincat: nec quisquam poterit excusari, qui hostem vincere noluit, dum ab orando cessavit. Apparet autem vires hosti illum dare, quod cessat, & se se ei subicere, qui non rat; hostis enim, dum oras, premittitur, dum cessas, erigitur: tu contra te ipsum hostem erigis, dum eum in te non orando admittis. Oratio jugis, infirmitas hostis. Caterum ipse contra se tela ministrat, qui hostem precum instantiâ non fatigat. Quare orationis instantiâ, hostis se vitia debellatur. Non refumat vires, dum parcimus: non erigatur, dum aliquando cessamus. *Oportet, inquit, semper orare, & nunquam deficere.*

Oratio victoris Christianorum

B Deprecatio armatura est inexpugnabilis, ac tutissimum, nec unquam fallens munimentum, pari facilitate vel unum repellens militem, ut innumera hostium millia: quandoquidem David Goliath illum immanem, cum veluti Demon quispiam formidandus irrueret, non armis, neque gladiis, sed precibus dejecit. Sic Ezechias Rex superior evasit in bello, quod illatum est à Persis, cum non armaret exercitum, sed preces tantum opponeret hostium multitudini. Magna arma sunt preces, eaque valida adversus Demones.

Infirmas hostium.

Luc. 13.

C His armatus Salvator contra Tartaræ legiones: *Surgite, inquit, eamus.* &c. & his armis præmunivit suos contra tentationes: *Surgite, & orate, ut non intretis in tentationem, &c. q. d. Si oratis, tentatio non accedit, &c.* Christiani pugnant armis orationis. De his verè dici potest: *Sicut ut vitulus ablingit in campis herbam, ita ablinget populus hic populum, qui est super terram.* Similitudo est, juxta Originem, in hoc, quod vitulus linguâ, tanquam falce, quæcunque invenit, secatur: ita ergo & populus hic, quasi vitulus ore: & labis pugnat, & arma habet in precibus, &c.

1. Reg. 17.

David oratione dejecit Goliath.

4. Reg. 19.

Oratione Ezechias vicit Persas.

Matth. 27.

D Pro cujus intelligentiâ notate, quod cum Balac Rex Moabitarum contra se filios Israël venire sensit, mox nuncios ad

Num. 22.

Orig. ibid.

Davidis maximum robur oratio.

Psal. 108. D. Hier. ex. Hebr.

S. Ambr. 1. off. 55.

Oratio armatura. Rom. 1. Grac.

Gen. 48.

Lippom. & Chald.

Arma Iacobis oratio.

1. Reg. 1. Gloss. ibid. Oratio arcus.

Exod. 17.

D. Chrys. ser. de Moysè, c. 1.

ad Prophetam Balaam, ut ad se veniret, A
miser: sed quæ ratio hæc, siue belli, siue
status, loco ducis in bello periti, Prophe-
ram vocare? Responder Orig. Mittit ad
Balaam, ut ipse deserat verbis verba con-
cratia, & precibus preces. Ethunc verum
sensum habuisse colligitur ex contextu
Sept. Nunc dixit Rex Balac: Oblinget Syn-
goga hæc omnes, qui in circuitu nostro sunt, si-
cut oblingit vitulus virentia de campo. Erat
exercitus formidabilis, & eum appellat
Synagogam: quia nimirum eorum pre-
ces, non anima formidabat, &c.

Sept.

Iud. 6.

Oratio negle-
cta debilitat.

Hug. de S. Vict.

Quam verò debilis, & inertis sit, qui
non orat, illud in figura declarat: Si rasum
fuerit caput meum, recedet à me fortitudo
mea, & deficiam, quia Nazaraeus, id est, con-
secratus Deo sum. Hugo de Sancto Victo-
re. Samson, quamdiu capillos capitis ha-
buit, insuperabilis fuit: sed postquam in
finu mulieris capillos perdidit, continuò
ab hostibus capitur. & excæcatur, servi-
tuti etiam addicitur: quamdiu enim ani-
mus contemplationi inhæret, à tentatio-
ne superari non potest: quòd si in delecta-
tione resolutus fuerit, ibique obdormie-
rit, continuò veritatis intimæ lumen a-
mittit, & pravis motibus repugnare non
sufficit, tandemque ad molam ponitur,
dum internæ dulcedinis oblitus per ter-
rena desideria dissipatur.

Ibid.

Idem dum vires habebat integras,
mandibula (symbolo orationis, secun-
dum Hieronym. Zach. 14.) profigavit,
ac internecioni dedit exercitum Philis-
thorum. Quid est, quòd semper ab in-
fernalibus Philistæis circumdamur? Cur
eos non profigamus? Quia ad manum
mandibulam hanc minimè habemus. Si
cum Moysè oraremus, si manus cum illo
levaremus, si ex consortio sermonis Do-
mini splendores haberemus, tam celeri
cursu Amalecitarum fugam arriperent, ut
nec oculos in nos levarent: sed quoniam
manus dissolutas habemus, nec signum
terroris in anima habemus, undique cir-
cuimur, unde quaque tentamur, ex omni
parte vincimur. Non audebant intendere in
faciem Moysi, propter gloriam vultus eius. O
quam verè oculi debiles, & infirmi homi-

2. Cor. 5.
Exod. 34.

num terrenorum! Non audent intueri Orationi dedi-
hominem studio orationis deditum! &c. tus homo ho-
Multò minus communes hostes: nam minibus, &
radii, & splendores faciei hominis oran- damoniis for-
tis, cornua illis videntur, unde diffugiunt. midabilis.
Cur nos minimè fugamus eos? quia non
habemus splendores orationis; sed su-
mus, ut ipsi, toti terreni, & tenebro-
si, &c.

Is, quem Joannes vidit in medio can- Apoc. 1.
delabrurum aureorum vestiturum podere,
gladium in ore habebat. Quid hic gla-
dium significat? Gladius, quòd est verbum
Dei, symbolum orationis, quia nimirum ho-
stes fugat.

Exaltationes. Felix, laudes. Alii, celebra- Psal. 149.
tiones cum hymnis Dei in gutture eorum. Mox: Felix.
Et gladij ancipites in manibus eorum. Alii.

Quid videbis in Sulamite, nisi choros castro- Cant. 7.
rum? Ubi Theod. Quid castis cum cho- Theodoretus
ris? Mysticè, anima orans veluti exercitus est ad versus hostes. Ruper. Ruper.
C Quid videbis in Sulamite? Nihil omninò, nisi choros
castrorum, id est, laudes, seu cantiones
præliantium, & cantantium, quod sua-
vissimum, quod verè est pulcherrimum.
Laudando chori præliantur, præliando
castra laudant.

In tympanis, & choris, & in bellis præcipuis Isa. 30.
(scilicet oratione) expugnabit eos. Nova bel- Iud. 5.
D la elegit Dominus.

Horum artem ut ille noverat, de quo 2. Paral. 20.
sic habes: Congregati sunt filij Moab. Hebr. Hebr.
de patre, Diabolo, & filij Ammon populi e-
jus ad Iosaphat, ut pugnarent contra eum. Ve-
neruntque nuncij, dicentes: Venit contra te
multitudo magna. Tunc ille: Statuit canto- Oratione Io-
res Domini, ut laudarent eum in turmis suis, saphat Ammo-
ac voce consona licerent: Constatemini Domi- nitas fudit.
no, quoniam, in aeternum misericordia eius.
Cumque coepissent laudes canere, vertit Do-
minus insidias eorum in semetipsos, filiorum
E scilicet Ammon, &c. & mutuis concidero vul-
neribus.

Hinc est, Fratres, quòd & vos dum Psal. 136.
organa suspenditis in salibus, hoc est, dum
tædio, & amarore devicti, ab oratione
cessatis, in manus hostium venitis. Ille
in amaris, ac infrugiferis salicibus orga-
na suspendit qui acedia victus, orationem
sanctis operibus non adiungit, sicque
ab

ab operibus cessans, orationem suspendit, & letantibus hostibus captivus ducitur.

2. Cor. 10.

Arma militia nostra (dicebat Apostolus) non sunt carnalia, sed potentia Deo, ad destructionem munitionum, &c. His, his Dæmonibus terrore sumus, his eis obstitimus.

In Vit. Pat. l. 6. tit. 2. n. 12. Oratio damoni compedes rejicit.

Vultis rei exemplum? Temporibus Juliani Apostatae, cum is ascendisset in Persidem, missus est ab eo Dæmon, ut velocius yadens in Occidentem adduceret inde ei aliquod responsum. Cum autem pervenisset Dæmon in quendam locum, ubi quidam Monachus habitabat, stetit ibidem per decem dies immobilis, eod quod ultra progredi non posset, quia Monachus ille non cessabat orando, neque die, neque nocte; & regressus est sine effectu ad eum, qui miserat illum. Dixit autem illi Julianus: Quare tardasti? Cui Dæmon: Et moras feci, & sine actione reversus sum, sustinui etenim decem dies Publium Monachum, si forte cessaret ab oratione, ut transirem, & redii, nihil agens.

Dæmoni obstitit oratio.

Digressio de Tentationibus.

Cum tentationibus irascibilis, & concupiscibilis aliter, atque aliter pugnandum, cum his fuga, cum illis congressione.

PUNCTUM XXXII.

Psal. 143.

Geneb. ibid.

Benedictus Dominus Deus meus, qui dedit manus meas ad praelium, & digitos meos ad bellum. Laudat Deum, eique gratias agit strenuus Rex, quod qui e pascuis venerat, artemque digladiandi ab hominibus non didicerat, militiz præcepta ab eodem edoctus, ejusdem auxilio insignes victorias reportarit. Psalmo titulus est: Psalmus David adversus Goliath, in quo Speranza Scriptura selecta.

A memoratur insignis victoria in duello Goliath, & gratias agit Deo, à quo doctus fuerat modum, artemque bellandi adversus eum: Benedictus Dominus, Deus meus, &c. Quæ ars fuit hæc? quæ præcepta, quæ scilicet servanda sunt, dum bellum est cum Golia? O quam refert habere artem digladiandi! Præliari vis indoctus, ait August. damnaberis victus. Non uno eodemque modo, unicoque præcepto præliandum cum Golia, cum Bethsabea altero. Præliari vis indoctus, damnaberis victus. Ipsi David adversus Goliath. Titulus brevis numero verborum, inquit Augustin. sed gravis pondere mysteriorum scilicet. Mysteriorum loco adnotes modum, artemque illam, qua contra Goliath usus est, ut eadem & tu cum Golia utaris: sed cave, ne eadem utaris cum Bethsabea, quia damnaberis victus. Goliath symbolum superbiæ, & iræ. Dejecit exultationem Goliath, &c. Bethsabea luxuriz typus. Si vis deicere Goliath, obfiste, adorire: Si Bethsabeam fuge. Hinc tot ruinæ, quod eum eo vitio, in quo opus fugâ, fuga non arripitur. & in eo, in quo standum, ac obfistendum, nec statuitur, nec obfistitur. Job tentandus de patientia, ut se gessit, inspiciamus: de continentia, & castitate idem observemus. Definit ipse, vitam hominis super terram esse militiam. Videamus, quam se se in hac arte peritum ostenderit. In tentationibus patientiæ ut firmus, ut constans, ut pugnam sustinuit, ut nunquam pedem retraxit.

B præliandum cum Golia, cum Bethsabea altero. Præliari vis indoctus, damnaberis victus. Ipsi David adversus Goliath. Titulus brevis numero verborum, inquit Augustin. sed gravis pondere mysteriorum scilicet. Mysteriorum loco adnotes modum, artemque illam, qua contra Goliath usus est, ut eadem & tu cum Golia utaris: sed cave, ne eadem utaris cum Bethsabea, quia damnaberis victus. Goliath symbolum superbiæ, & iræ. Dejecit exultationem Goliath, &c. Bethsabea luxuriz typus. Si vis deicere Goliath, obfiste, adorire: Si Bethsabeam fuge. Hinc tot ruinæ, quod eum eo vitio, in quo opus fugâ, fuga non arripitur. & in eo, in quo standum, ac obfistendum, nec statuitur, nec obfistitur. Job tentandus de patientia, ut se gessit, inspiciamus: de continentia, & castitate idem observemus. Definit ipse, vitam hominis super terram esse militiam. Videamus, quam se se in hac arte peritum ostenderit. In tentationibus patientiæ ut firmus, ut constans, ut pugnam sustinuit, ut nunquam pedem retraxit.

C Dejecit exultationem Goliath, &c. Bethsabea luxuriz typus. Si vis deicere Goliath, obfiste, adorire: Si Bethsabeam fuge. Hinc tot ruinæ, quod eum eo vitio, in quo opus fugâ, fuga non arripitur. & in eo, in quo standum, ac obfistendum, nec statuitur, nec obfistitur. Job tentandus de patientia, ut se gessit, inspiciamus: de continentia, & castitate idem observemus. Definit ipse, vitam hominis super terram esse militiam. Videamus, quam se se in hac arte peritum ostenderit. In tentationibus patientiæ ut firmus, ut constans, ut pugnam sustinuit, ut nunquam pedem retraxit.

D ipse, vitam hominis super terram esse militiam. Videamus, quam se se in hac arte peritum ostenderit. In tentationibus patientiæ ut firmus, ut constans, ut pugnam sustinuit, ut nunquam pedem retraxit.

Egressus Satan à facie Domini cepit damna in bonis inferre. Mox nuncius venit ad Job, qui diceret: Boves irabant, & asina pascebantur, & irruerunt Sabæi, tuleruntque omnia, & pueros percusserunt gladio, & evasi ego solus ut nunciarem tibi. Cumque adhuc ille loqueretur, &c. Adnotat connexionem, continuationemque eladium Nazianzenus. Ita hæc amisit, ut nec luctibus ipsis ob afflictionum seriem, perpetuamque connexionem locus esset, &c. immo neque pie alicui cogitationi in eundæ, quâ vires, animûmque colligeret adversus dolorem, & acerbitatem secundi nuncii, neque respirandi locum relin-

E Egressus Satan à facie Domini cepit damna in bonis inferre. Mox nuncius venit ad Job, qui diceret: Boves irabant, & asina pascebantur, & irruerunt Sabæi, tuleruntque omnia, & pueros percusserunt gladio, & evasi ego solus ut nunciarem tibi. Cumque adhuc ille loqueretur, &c. Adnotat connexionem, continuationemque eladium Nazianzenus. Ita hæc amisit, ut nec luctibus ipsis ob afflictionum seriem, perpetuamque connexionem locus esset, &c. immo neque pie alicui cogitationi in eundæ, quâ vires, animûmque colligeret adversus dolorem, & acerbitatem secundi nuncii, neque respirandi locum relin-

D August. in hunc locum.

Pugnandum aliter cum Golia, aliter cum Bethsabea

1. Reg. 17. Eccl. 47.

Artis recte pugnandi ignorantia mundo excrucialis.

Job. 2.

Artis recte pugnandi peritum Job.

Job. 1.

Naz. orat. in laudæ Athar.

§ quere